

ДНЕВНИКЪ

(Стенографический)

на

ОБЛАСТНОТО СЪБРАНИЕ ПЕТА РЪДОВНА СЕССИЯ.

VI ЗАСѢДАНІЕ ВЪ СРѢДА НА 19-Й ОКТОМВРІЙ 1883.

(Начало въ 1 часътъ подиръ пладнѣ, подъ предѣтелството на Д-ръ Г. Странски.)

Предсѣд.: (Звъни). Засѣданието се открива ще се прочете поимений списъкъ на Г-да представителитѣ.

Секр. Д-ръ Данчовъ: (Чете)

Предсѣд.: Присѣтствуватъ 43 депутати, съ отпускъ: Бракаловъ, Д-ръ Стояновъ, Хр. Христовъ; безъ отпускъ: М. Григорий, М. Панаретъ, Фр. Райнолди, Д-ръ Чомаковъ, Ив. Салабашевъ.

Г-нъ Секретаръ ще прочете протоколътъ отъ миналото засѣдание.

Секр. Д-ръ Данчевъ: Г-да, по причина, че секретарътъ Г-нъ Мирчо Поповъ отѣжствува и краткий протоколъ е въ него, въ днешното засѣдание той не ще бѣде прочетенъ; затова моля почит. събрание да извини за това. (Гласове: прието).

Предсѣд.: Ще се прочетатъ нѣкои съобщения, които сж постѣпили.

Секр. Д-ръ Данчевъ: (Чете)

Пловдивъ, 17-й Октомврий 1883 год.

№ 2785

Господине Предѣдателю,

Приключено въ настоящето ми, имамъ честта да ви препровада единъ законопроектъ за горитѣ, изработенъ отъ Г-нъ Директорътъ на Земледѣлието, Търговията и Общитѣ Сгради, понеже законътъ гласуванъ, върху сѣщиятъ предмѣтъ, въ ланската редовна сесия на Областното Събрание, не сж удостои съ потвърждение отъ страна на Н. И. В. Султанътъ.

Приимете и пр.

ГЕНЕРАЛЪ-ГУБЕРНАТОРЪ:

(подп.) А. Богориди.

За Началникъ на Канцеларията: (подп.) Аргиричъ.

Пловдивъ, 19-й Октомврий 1883 год.

№ 2796

Господине Председателю,

Имамъ честта да ви съобща, че съгласно съ чл. 98 отъ Органическии Уставъ, азъ съмъ назначилъ Главнитѣ Администратори Господа Кръстевичъ, Главний Секретаръ, Директоръ на Вътрѣшнитѣ Дѣла, и Я. Груевъ, Директоръ на Народното Просвѣщение, за да ме представляватъ въ уважаемото Областно Събрание, презъ настоящата му редовна сесия.

Приемете и пр.

ГЕНЕРАЛЪ-ГУБЕРНАТОРЪ:

(подп.) *А. Богориди.*

Началникъ на Канцеларията: (подп.) *Г. Павлитовъ.*

Господине Председателю,

Важни домашни причини ма заставяватъ да отсъствамъ отъ засѣданията на уважаемото Областно Събрание. Моля ви, прочее, да ми исходатайствувате, отъ него, единъ отпускъ за десетъ дни отъ днесъ.

Приемете и пр.

(подп.) *Д-ръ Т. И. Стояновичъ.*

Пловдивъ, 17-й Октомврий 1883 год.

Предсѣд.: Г-нъ Д-ръ Стояновичъ иска 10 дневенъ отпускъ, съгласно ли е събра- нието. (Гласове: прието.)

Пристъпаме на дневний рѣдъ, който, както знае Събраието, е разискванието на про- екта за отговора на словото на Н. С. Главний Управитель.

Секр. Руселиевъ: (Чете проекта за отговора на словото. Виж. въ V протоколъ)

Д. П. Минковъ: Искамъ да направя една забѣлжка. Въ послѣдния параграфъ на проекта е станала една типографическа погрѣшка, като е казано «като съзнаваме напъл- но възможността». Това не може да бѣде: въ оригинала бѣше, и тукъ трѣба да се каже: «важността на трудната задача». (гласове: прието)

Дир. Кръстевичъ: Дойдохъ да Ви съобща едно желание на г. Главний Управитель. Понеже днесъ ще се разисква отговорътъ на словото и понеже въ него се спомянувало нѣщо за Н. И. В. Султанътъ, не тѣй както трѣба, то Г. Главний Управитель ме про- води да помоля Област. Събрание, да отложи за утрѣ разискванието на адреса за да мо- же той да го прѣгледа и искаже своитѣ възглѣдове. Знаете такива въпроси сж деликатни и трѣба да се пази въ редакцията. (гласове: прието)

Предсѣд.: Приема ли събраието да отложи разискванието на отговора за утрѣ? (гласове: прието). Пристъпаме къмъ втория дневенъ рѣдъ, които е запитванието на Г. Наумова.

Д. Наумовъ: Помни Обл. Събрание, че азъ направихъ завчера запитвание, което е на дневния редъ днесъ, именно да ни ся отговори отъ правителството: Какви сж тари-

фитъ на желѣзницитѣ за пренасяние на хранитѣ, както и за импортацията на разни сръдства за отправление на нашата индустрия? Незная правителството да ли е готово да отговори на това мое запитване, но като имамъ да говоря за тоя важенъ въпросъ и да обърна вниманието на Събранието колкото се касае до индустрията, търговията и земледѣлието въ нашата областъ, азъ моля да ми се каже отъ официалната трибуна ако е приготвенъ отговорътъ и послѣ да направа бълѣжкитѣ си и занимаа събранието съ въпроса.

Дир. Кръстевичъ: Снощи, надвечеръ бѣше, приехъ съобщение отъ почит. бюро съ което ми съобщава, че имало запитване отъ г. Наумовъ върху тарифитѣ за пренасянето на хранитѣ по желѣзницитѣ както и въобще за индустрията, търговията и земледѣлието. Понеже тая частъ не се коснова до мене, защото Областното управление има Дирекции за всичкитѣ клонове, азъ помислихъ, че отговорътъ на това запитване е работа на Директора на Общитѣ Сгради даже и съобщихъ нему. Тѣй щого ако обича г. Наумовъ може да получи отговоръ отъ Дир. на Общитѣ Сгради, Земледѣлието и Търговията.

Д. Наумовъ: Като въпросътъ е доста важенъ и като дѣйствиелно Г-нъ Главний Секретаръ е свършенно въ правото си и като днесъ имаме свободно време, което трѣба да оползотворимъ, моля бюрото да повика Г. Директ. на Общитѣ Сгради. Той билъ извѣстенъ за това и трѣба да е приготвенъ за отговоръ, но се бави, види се, защото на първия дневенъ редъ имамхе отговорътъ на словото. Може да се даде 5 минути отпущкъ, да почакаме, само да не губимъ всичкото си време до довечеръ; понеже нѣмаме друга работа на дневния редъ.

Д-ръ Хакановъ: Г-да, ще стане по добръ, ако се отложи разискванието на тоя въпросъ за утръ. Работата нѣма да закѣснѣе. Може би Г-нъ Директорътъ да не е приготвенъ добръ за отговоръ, а главното, че го нѣма тукъ. Да се отложи за утрѣшното заседание, нѣма да стане голѣма загуба. Даже въ полза ще бѣде, понеже по такъвъ важенъ въпросъ, колко повече не се бърза — повече освѣтление се добива. Не само Г. Директорътъ ще има време да се приготви добръ, но и нѣкой отъ представителитѣ — които се повече интересоватъ. Колкото по късно стане това, толко по добръ. Азъ моля Г. Наумова да не настоява на предложението си.

Д. Наумовъ: Азъ ако постояствувамъ да се разисква днесъ тоя въпросъ, то е, че ние, Областното Събрание, иска да върши работата си рѣдовно, а сѣщо и Директоритѣ, когато имъ се опредѣлява време, да бѣдатъ точни, да се намиратъ тукъ на време. (Директора на Общитѣ Сгради дохожда. Гласове: Ето Директора.) Тогава нека ми се позволи да повтора предложението си. Въ завчерашното заседание направихъ запитване именно какви сѣ тарифитѣ на компанията на желѣзницитѣ за пренасянето на хранитѣ както и материалитѣ въ полза на въздиганието индустрията, търговията въ нашата страна.

Дир. Д-ръ Стамболскій: Г-да, знаете, че мѣжду правителството и компанията на желѣзницитѣ сѣществува конвенция, има разни задължения, които се изпълняватъ отъ двѣтъ страни. Това е извѣстно.

Мѣжду разнитѣ притурки на конвенцията има и притурка по тарифитѣ, въ която се означаватъ предѣлитѣ за цѣнитѣ на всички въщи, стоки пренасяни по желѣзницитѣ, както за пѣтницитѣ и други животни и пр. Тая граница компанията неможе да премине освѣнъ съ позволение отъ турското правителство.

По тая конвенция може да стане намаление на тарифата спорѣдъ времето, обстоятелствата и разни условия на сѣществующитѣ конкурентни сръдства. Компанията е раздѣ

лила тарифата на всичките стоки на три класа: първий, вторий и третий. 1-й класъ: Стоките които се внасятъ по желѣзницитѣ, за всякой тонъ — отъ хилядо килограма — плаща се по 35 пари на километръ; 2-й класъ: — по 25 пари, и 3-й класъ: — по 22 пари. Жита и всички други храни влизатъ въ категорията на третия класъ. И тъй споредъ условията между двѣтъ страни тарифата за пренасяние на храни е 22 пари за хилядо килограма — за всякой тонъ на километръ. Въ началото още когато се приложи тая тарифа компанията видѣ че това е съвсемъ преувеличена цѣна и слѣдователно не много пренасяние става по желѣзницитѣ. Всѣки предпочита други пѣтища, други средства, отъ колкото желѣзницитѣ. Тогава, още при бившето правителство, сама отъ себе си компанията, безъ да има нѣкое постановление съ турското правителство, намали тарифата до 22 пари на километръ и за единъ тонъ 16 пари. Това бѣше до учреждението на Дирекц. на Общитѣ Сгради. Откажъ се останови тя въ Ист. Румелия, въ много случаи — излишно е да напомнявамъ разнитѣ писма — настоявала е щото тия тарифи да се намалятъ, че сж високи. Нѣколко пѣти било Пловдивскитѣ житари, било други по линията Пазарджикъ — Търново-Сейменъ сж се относили до Дирекцията да искатъ съдѣйствието ѝ за намалението на тарифитѣ. Казвамъ, Г-да, само тия търговци отъ Пазарджикъ до Търново-Сейменъ, защото търговцитѣ отъ Търново-Сейменъ до Ямболъ пренасатъ стокитѣ си на пристанището на Черно море.

Отъ Стара-Загора, Сливенъ, Ямболъ търговцитѣ си пренасятъ стокитѣ на Бургасъ. Компанията предъ видъ на това све за линията Ямболъ — Търново-Сейменъ тарифата, за да се пренасятъ стокитѣ презъ тая линия. При многото настоявания на Дирекцията, компанията въ едни случаи склони да намали още, само за нѣкои храни: за мисиръ, просо, намали тарифата на 13 и 12 пари на 2 хиляди километра за всѣки тонъ. Възможно ли бѣше вече на Дирекцията да направи друго? Но тя не се опита пакъ. Когато Н. С. Глав. Управителъ ма бѣше проводилъ въ Цариградъ натовари ма и за това и азъ се помъжихъ да убѣда компанията, като ѝ представихъ невъзможността по тая тарифа да успѣва търговията.

Компанията се бѣше пооплашила отъ единъ слухъ, че правителството щѣло да даде построяването на линията Ямболъ — Бургасъ, склони да намали 10 % върху съществуващитѣ цѣни, но пакъ само по тая линия Търново-Сейменъ — Ямболъ. За другата линия не е преклонна. Азъ представихъ още на компанията, че правителството е на мнѣние да състави синдикатни дружества да се изчисти лѣглото на Марица да може по нея да се пренаса едно друго за улеснение. Но компанията като знае, че това е мѣчно предприятие все не се съгласи. До днесъ още не се рѣшилъ въпросътъ, все тъй стой. И въ други отношения Дирекцията е правила представления и е настоявала за нѣкой неправилности, които сж вършени по пренасяние на всичките храни. Тѣй напр. компанията е опредѣлила двѣ тарифи: Зимна и лѣтна: т. е. за зимно врѣме пренасянето е по евтино, а лѣтно врѣме по скъпо. Лѣтно врѣме има разбира се повече конкуренция. Правителството настоява щото да се уравни една да бжде тарифата, и за лѣтно и за зимно врѣме, но не бѣ възможно да се сполучи, че пострадавали интереситѣ на компанията.

Освѣнъ това, компанията по нѣкой пѣтъ прави и други несправедности. Тя прави зловредностъ на нашата търговия, и въ други случаи, че на по-голыми търговци дава вагони, да ги пълнятъ съ стоки, а на по-малкитѣ недава, защото не можали да пълнатъ цѣли вагони. Дирекцията напоследъкъ настоя щото да се не прави тая разлика между търговцитѣ и съ голѣми мѣки компанията склони да отетжли да не се гледа на

количеството, а да се гледа равно както за малките търговци тъй и за големите. Г-да! Много търговци сж правили заявления предъ Дирекцията, да ходатайствува предъ компанията за намаляване на цѣнитѣ било изобщо било частно за пренасяние на артикули. Дирекцията до колкото е можала настоявала е предъ компанията за това и е сполучвала, но твърдѣ рѣдко, да се удовлетворяватъ просителитѣ търговци като се е намалявало малко отъ цѣнитѣ.

Колкото за правителствени работи компанията е била повече отстъпчива. Каквато устъпка и да сме поисквали, тя го е приемала. Но поискана устъпка за публиката, за търговцитѣ въобще—рѣдко, макаръ да сме се трудили всячески, за да накараме компанията да направи намаление на тарифата и да дава улѣснение на търговцитѣ.

Тия сж обясненията които има да дамъ по тарифитѣ и условията за пренасяние хравитѣ по нашитѣ желѣзници.

Колкото кирията по пренасянето на нѣкои други артикули, които можатъ да помогнатъ на нашата индустрия, имамъ честь да съобщя на почит. Ст.-Загорски представителъ, че компанията и съ тѣхъ не прави никаква разлика даже и за земледѣлческитѣ оръдия тя непоказва никаква устъпка, носила ги е въ категорията на първата класа.

При всичкото наше настоявание тя още постои на своето.

Д. Наумовъ: Считаю първо за длъжностъ да благодаря на Г-на Директора за свѣденіята, които ни даде върху тарифата за пренасяние на стокитѣ, както и за усилията, които до сега областното правителство е полагало предъ компанията на железнитѣ пѣтища за да улѣсни търговията и земледѣлнето чрезъ по-сносно намаление на тарифитѣ за кирийтѣ на стокитѣ.

Обаче отъ самитѣ думи на Г-на Директора става явно, че компанията не е взела въ внимание трѣбуванията на нашето правителство, а се е ограничила както и по старому, само да се грижи за своята собствена вигода т. е. за своитѣ интереси. И това компанията прави на основание на своитѣ права и привилегий които си е издѣйствувала отъ турското правителство чрезъ своитѣ кахие де шаржъ т. е. чрезъ своитѣ условия. Тия права и привилегий на компанията, за жалость станали сж задължителни на нашата областъ чрезъ Берлинскитѣ трактатъ и чрезъ Органически Уставъ, който ни принуждава сяко да приемеме всичкитѣ капитулаций, права и привилегий дадени на компанията отъ самото турско правителство. Съ това компанията е станала като една държава независима въ средъ нашата държава Источна Румелия и упражнява всички си права само за своитѣ интереси. Нъ тукъ трѣба да признаемъ, че интереситѣ на компанията идятъ въ съвършенна противоположностъ съ тѣзи на нашата областъ. Отъ това тука се явяватъ двѣ стремления съвършенно противоположни: стремлението на компанията да се старае за своитѣ интереси — които спорѣдъ сегашнитѣ обстоятелства сж съвършенно противоположни на тѣзи на нашата областъ, която се стреми да запази своето съществуване чрезъ подобрене то на поминѣктѣ на населението, като се улесни първо подобрънието въ земледѣлнето, а заедно и това на търговията и индустрията.

Г-да! До прѣди двѣ години нашето положение въ търговско отношение бѣше съвършенно друго и тарифитѣ на компанията за пренасянето на хравитѣ тогава бѣха по-сносни и по-незамѣтни, макаръ и въ всѣко отношение тѣ да стояха много скъпо, спрямо тарифитѣ на другитѣ желѣзници въ другитѣ държави въ Европа. Нъ отъ двѣ години на самъ обстоятелствата съвършенно се измѣниха и дойдоха да ни принудятъ да търсимъ срѣдства, за да се спогодимъ съ новото положение на житата, като артикули въ търго-

вията ни. Не е вече за никого тайна, че за сега ний прекарваме най-критически минути съ нашият поминък. Исклучително цѣлиятъ ни народъ се поминува и пренитава само съ земледѣлието, което за да улѣсни що-годе мъртвото у насъ земание-давание, изнасяме една частъ отъ хранитѣ си, които продаваме въ странство, за да може чрезъ това да си набави населението сръдства, за да посръщне останалитѣ свои нужди. Прѣди двѣ години нѣщо нашитѣ храни стояха по на висока цѣна и изнасѣха да се продаватъ въ странство макаръ и тарифата на желѣзницитѣ да бѣше тази сѣщата, която е и днесъ. Нѣ отъ двѣ години на самъ Америка, Австралия, Индия, Бразилия, започнаха да внасятъ храни въ Европа съ ефтина цѣна въ всичкитѣ пристанища, изъ които изгониха на всекадѣ нашитѣ жита. По причина на ефтиния си транспортъ тѣзи чужди жита станаха по ефтини отъ нашитѣ и чрезъ това успѣха да конкуриратъ и съсиятъ нашата търговия съ жита. У насъ напротивъ ако и да се виждаше опасността отъ чуждата конкуренция, обаче нашето правителство като нерасполага съ никакви сръдства, не е направило или издѣйствило никакво улѣснение отъ страна на компанията за намаление на тарифитѣ. Тарифитѣ на тукашната желѣзница си останаха сѣщитѣ, каквито сѣ били и прѣди двѣ години, когато цѣната на житата бѣше 30 % повече отъ колкото днесъ иматъ.

Като компанията не направи никакво намаление на тарифитѣ си, уби у насъ всяка възможностъ за конкуренция, защото сѣхнитѣ транспорти не спомогаха никакъ да се изнесе нашата храна по-ефтино и да се продава въ странство.

По тази причина въ кратко едно врѣме търговцитѣ за жита изчезнаха отъ нашитѣ страни, и днесъ се не явява никой, който да потърси храна за да изнесе въ странство. Въ слѣдствие на това и цѣната на хранитѣ спадна у насъ твърдѣ много, защото всичката житна търговия се ограничи само за въ Цариградъ. А разбира се, че само единъ Цариградъ не може да изяде всичкитѣ наши храни, защото въ него идатъ храни и отъ Россия и отъ Анадолъ, а пакъ Цариградската скеля не изнася никакъ храна за въ Европа, защото всичката храна, която влезе въ Цариградъ, тя служи само за прехрана на тамкашното население.

Нѣ и нискитѣ цѣни, които сега получаватъ земледѣлцитѣ за житата си, сноси ли сѣ за тѣхъ? Не! ни най-малко, защото на такива ниски цѣни, дѣто се продаватъ нашитѣ храни, тѣ сѣ въ врѣда на самитѣ земледѣлци, които чрѣзъ това сѣ осѣдени въ скоро врѣме да пропаднатъ. При такъва една грозна перспектива на нашето земледѣлие и търговия, какво ни остава да вършимъ, Г-да? — Трѣбва ли сами да се помиримъ съ положението и да останемъ хладнокрѣвни да чакаме да пропаднемъ постепенно? — Трѣбва ли да се абдикираме отъ нашето сѣществуване, отъ нашата бѣдѣжностъ? Можемъ ли да имаме надѣжда, когато отъ нехайството ни пропуснемъ да пропадне и земледѣлието, което за сега е единствения источникъ за поминъкъ и сѣществуване? Г-да, нашия народъ прѣкарва, думамъ, твърдѣ критически минути, и това трѣбва да ни стрѣсне, трѣбва да се съвземемъ и видимъ какво ни остава да вършимъ за да избѣгнемъ отъ пронастъта. Като представители на народътъ, възъ насъ лѣжи най-тежката отговорностъ, за да промислимъ и намѣримъ изходенъ пѣтъ. Болѣстѣта е опасна и не търпи отлагане, а изисква скорошно изцѣляване. До сега Областното ни Сѣбрание се отличавало единствено за да натоварва населението съ тѣжки данѣци, като улѣснявало правителството да употребява всевъзможни сръдства за събиранieto на тѣзи данѣци, нѣ за жалость до днесъ поне областното представителство не е промислило да намѣри сръдства, съ които да помогне и улесни населението въ исплащанieto на тѣзи данѣци.

Това е скърбенъ фактъ, нъ трѣба да си го признаемъ, защото работитѣ отъ всѣка една страна сж прѣдъ очитѣ ни и виждаме тѣхнитѣ слѣдствия. За сега най-главна задача и длъжностъ на представителството е да се погрижи единствено за подобрене на населението въ неговѣтъ поминѣкъ. Всичкитѣ други европейски държави, каквото Россия, Австрия, Франция и пр., които иматъ нуждата за да искарватъ сурови произведения, каквото храни и други такива, намалили сж до немовѣрна степенъ тарифитѣ на своитѣ желѣзници, за да можатъ всѣчески да улѣснятъ земледѣлцитѣ да продаватъ своитѣ храни на сносни цѣни, като поддържатъ съществуването на земледѣлцитѣ и имъ даватъ възможностъ да удържатъ конкуренция срѣщу Американскитѣ, Австралскитѣ и Индийски жита. На това сжщо правятъ днесъ и Американцитѣ и Индийцитѣ, на които владѣтелитѣ сж Англичанитѣ. Днесъ отъ средата на Севѣрна Америка т. е отъ Чикаго е възможно чрѣзъ канали да се изнасятъ Американскитѣ храни до пристанищата съ много ефтини расноски. — А отъ Ню-Йоркъ до Лондонъ или до Хавъръ тарифата на пренасяние на житото е много ефтина така щото за едно областно кило не се плаща повече отъ 13 — 14 гроша златни. Тѣй сжщо и отъ Буеносъ-Айросъ до Франция или Англия се заплаща 14 — 15 гроша за едно кило храна. Преносѣтъ отъ Индия презъ Суезския каналъ е тѣй сжщо много ефтенъ. Напротивъ това, у насъ компанията на желѣзницитѣ налага толкова високи тарифи щото едно кило храна да се изнесе отъ Пловдивъ или Пазарджикъ или Стара-Загора, до Цариградъ или до Дедеагачъ, трѣба да се заплати 12 гроша златни само за транспортъ. До като да пристигне хравата до пристанищата само трѣба да се заплати толкова навло, а за да се натовари на гимий или параходи и да се занесе до пристанищата на Ливорно, Марсилия, Хавъръ Лондонъ и прочее трѣба още толко кирия да се заплати безъ да се смѣтътъ другитѣ разноски, каквото за тескерета, хамалѣкъ и пр.

При такова положение на работитѣ, не ще чудение, че у насъ селянинътъ като не може да употрѣби всичката си храна за домашна потрѣба, длъженъ е да я продаде на такава долна цѣна, щото да може да понесе навлата по желѣзница и параходъ и да може подиръ това пакъ ефтино да се продава, за да може да удържи конкуренция спрямо ефтенитѣ храни на Америка и Индия и пр. Другитѣ правителства когато предвиждатъ такива опасности за търговията и земледѣлието на своето население взиматъ мѣрки и спомагатъ лѣсно като намалятъ тарифитѣ на желѣзницитѣ и пр. У насъ за жалость, нашето правителство исповѣда, че не може нищо да наложи на компанията, и че на всичкитѣ молиби до сега, компанията е хладнокрѣвно поглѣднала. — Това колкото жално толкова и истинна, защото ний сме безсилни сыямо правата на компанията. Нъ и можемъ ли пакъ и притѣзи тѣжки обстоятелства да останемъ отчаяни? — Никакъ. Признаваме правата на компанията, и до сега волею не волею безъ никакво роптание търпѣли сме всичко отъ нея, — нъ днесъ при тѣзи критически врѣмена, чувството за самосъхранение, принуждава ни да дигнемъ гласѣтъ си и да искаме стѣжки. На и компанията не е да не знае и да не вижда нашето днешно положение! тя вижда нашиятъ застои, нашето пропадване. Прочее, ако тя е дошла да търси за себе си полза и интересъ, има и задача съврѣменно да спомага за развитието на поминѣкътъ на тѣзи страни, както и за умножение на производителността имъ, не ще има компанията никакви ползи да извлича, ако за напредъ нашитѣ страни ся преобърнатъ въ пустини защото тогава и нейнитѣ желѣзници не ще да иматъ какво да принасятъ. Нъ само за жита ли тарифитѣ сж тѣжки? Не напротивъ и за всички други артиколи, които могли би да спомогнатъ за съживѣването на нашитѣ занаяти или индустрий; компанията е наложила високи тарифи и ги прави непрестѣпни за нашитѣ страни. За примѣръ да Ви покажа каменнитѣ въглища. У

насъ лѣсоветѣ отъ день на день повече се опустошаватъ като и самата компания, най много спомага въ това малкитѣ занаяти, каквото казанджиския, ковачкия и други които иматъ работи съ огънь, тѣ днесъ сж съвършенно пропаднали отъ нѣманието достатъчно количество кюмюръ; колкото отъ година на година горитѣ се уничтожаватъ, толкова и кюмюра става по кжтъ, слѣдователно и по скжпъ. Днесъ въ нѣкой градове каквото напр. Стара-Загора, Чирпанъ и пр. оката кюмюртъ се продава единъ грошъ. Отъ тая причина «казанджиския еснавъ пропадна» и днесъ даже и най простия демерджия, неможе да намѣри кюмюръ, за да направи едно просто орало.

Напротивъ това въ Цариградъ каменнитѣ въглища сж твърдѣ ефтени, нъ за да ги принесешъ чрезъ желѣзницата, ще заплатишъ такова високо навло, щото тѣ ще стананъ и по-скжпи отъ нашитъ кюмюръ. Въ кратце казано, тарифитѣ на компанията не позволяватъ да се внесе ефтино кюмюртъ за да се усили или съживи у насъ каква годе индустрия. И така, Г-да, у насъ каменитѣ въглища стоятъ не разработени, а отъ Цариградъ да се купятъ не е възможно, и кюмюръ вече отъ горитѣ не можемъ да набѣремъ — то имаме ли надѣжда да се яви у насъ нѣкой индустрия? — Разумѣва се, че не.

Като повдигнахъ днесъ този въпросъ, азъ искахъ да обърна вниманието на областното представителство и да го помоля, като съмъ увѣренъ добрѣ, че и то заедно съ мене сподѣля безисходното положение на нашето земледѣлие и търговия, да препорѣча на почитаемото наше правителство, за да употреби всевъзможни усилия и настоявания предъ компанията, за да намали тарифитѣ си до такава степенъ, както ги изискватъ днешнитѣ обстоятелства. Признавамъ, че задачата на правителството е трудна, защото ще има работа съ компания, която ни най-малко иска да знае за нашитѣ законни нужди и трѣбования. Нъ ако усилията на нашето правителство и този пжтъ останатъ напразно, тогава трѣба да се рѣшимъ да вземемъ съвършенно радикални и енергически мѣрки и употребимъ всички възможни срѣдства, за да излѣземъ отъ робското положение спрямо компанията.

При всичко че берлинскій трактатъ ни расподѣлилъ на малки дръжави съ твърдѣ тѣсни граници, обаче туй е утѣшително за насъ, че имаме едно какво годе пристанище — думата ми е за Бургасъ. — Това пристанище е доста згодно за единъ търговски портъ и има всички удобства за едно добро пристанище. Ний трѣба да признаемъ важността на това пристанище, и ако компанията откаже да намали тарифитѣ си, единичка надѣжда ни остава въ Бургаското пристанище. Волею и неволею ще сме принудени да улѣснимъ съобщенията си съ Бургаското пристанище, като се направи една линия съ подобри условия отъ Бургасъ до Пловдивъ презъ Ямболъ, Сливенъ, Стара-Загора и пр.

Такава една линия не само че ни освободява отъ грабителственнитѣ и убийственнитѣ тарифи на компанията, нъ съврѣменно улѣснява ни по ефтино да си изнасяме и житата които подъ качество на Бургаски жита, всекогашъ ще иматъ по голѣма цѣна въ Европа. Освѣнъ това и нашата областъ ще уголѣми още повече приходитѣ отъ своитѣ гюмрюци, ще се съживи нашата търговия ще се улѣсни индустрията и солъта по ефтино ще да се разнася по цѣлата областъ. — Съ една речъ, желѣзницата, която има да се направи до Бургасъ, ще ни отърве отъ робство, ще ни запази отъ пропадане и ще ни даде възможность да съживимъ поминѣкътъ си и чрезъ това да спомогнемъ за подобрението на управлението въ областъта ни.

Предъ видъ на това що можахъ да обясня на кратко цѣльта на моето запитване, азъ представямъ и слѣдующето мое предложение, за което моля Областното Събрание да

го приеме еднотушно за да даде на нашето правителство повече възможност да настоява най енергически предъ компанията, за да намалятъ тарифитъ. (чете:)

1) «Областното Сѣбрание като взема предъ видъ, че тарифитъ на компанията за желѣзнитъ пѣтица въ Источна-Румелия по експортацията на разнитъ храни, както и на емпортацията въщества нуждни за подигане на домашната индустрия сѣ твърдѣ тѣжки и несносни за земледѣлието, търговията и индустрията въ областта отъ които тарифи поминикътъ на населението става отъ день-на-день по несносенъ; то препорѣчва на почитаемото правителство да употреби всѣвъзможни усилия да убѣди компанията да намали тарифитъ до такава степенъ щото да се даде възможност да унапрѣдва земледѣлието, индустрията и търговията.

2) «Въ случай че компанията откаже на желаемитъ намаления на тарифитъ, то, за да се запази поминикътъ на населението отъ по нагатышното пропадане препорѣчва на правителството да употреби най енергически мѣрки за изучаване на проектътъ, условията и удобствата за направата желѣзна линия Бургасъ—Ямболъ—Сливень—Стара-Загора — Пловдивъ, чась по-скоро».

К. Калчевъ: Г-да! Отъ всичкитъ обяснения, които ни даде Г. Дир. на Търговията по тоя въпросъ, може да се констатира една истина, че компанията на железницата не прави устѣжки отъ тарифата за пренасяние по линията Сарам-Бей—Одринъ. Това е една истина. Но не е само тая твърдостъ на компанията, не, има и други много работи, които тя върши, за които Г. Директоръ не спомена. Компанията на желѣзницитъ въ насъ прави, Г-да, много други, твърдѣ нечестни работи, които поне правителството наше по единъ или по другъ начинъ можеше да спре. Мога да ви наведе няколко случаи, които да оправдаятъ думитъ ми.

Знаете, Г-да, че презъ всѣка година ставатъ случаи, да наводняватъ стокитъ повече отъ колкото всякога. Една компания, която има право на експлоатация на желѣзници, но подъ конвенция, подъ опредѣлени тарифи до извѣстни срокове, не може по никой начинъ да преминава предѣлтъ на условията, освѣнъ на срока, по взаимно съгласие съ правителството на страната, дѣто експлоатира. Но тукъ, въ насъ, контратствуещата компания какво прави? Имамъ истински свѣдѣния да ви кажа, че тя, като стане наводнение на стокитъ, повишава тарифитъ. Това тя го прави, когато има основа гарантирана на съществуещитъ тарифи, тя ги качва. А това е една бесчестностъ, Г-да, постѣпка, която, съ другъ языкъ, може да се опредѣли — разбойничество.

Правителството имѣюще своята длѣжностъ спрямо компанията, съгласно съ трактата, имаше право и да наложи съ сила на компанията да не прави това. Знаемъ ние, че правителството дава съдѣйствие на компанията всячески, дава и въ расположеение полицейска сила, по станциитъ, по други мѣста въ някои случаи,—истина това е едно задлѣжение на правителството, съгласно съ правилницитъ—но ако нѣмаше добра воля то, много спѣшки можеше да прави на компанията прямо или косвенно. Поне това компанията трѣбаше и трѣба да има всякога предъ видъ, и да бѣде по съ честни отношения.

А какво мисли населението за тая компания? Какво чувствава то отъ нейнитъ неостѣжки? Ние като представители на това население не можемъ освѣнъ да искажемъ и негодуванията му. Въ ушитъ на населението всѣкога отива, че стокитъ се купуватъ съ долни цѣни, че неможатъ да се продаватъ на чужди тържища по причина на скѣпото превозване. Това се носи отъ уши на уши. Идете при единъ търговецъ житаръ и той ще ви каже, че причината дѣто не се продаватъ житата е тѣжката тарифа на же-

железницата. Вече тука, Г-да, борба за съществуване, борба за живот се явява; и въ такова положение всеки път се прибижда до крайни мърки. Естествено ако остане да слѣдва такъв ходъ на положението, увѣрявамъ ви, вече населението не може да търпи, ще постави своитъ грѣди срѣщо железницата. Увѣрявамъ ви въ това. И тогава, разбира се, ще станатъ лоши слѣдствия за интереситъ на компанията, ти ще се стресне, но късно. Нашата длъжностъ като представители е да представимъ това въ събранието и да чуе правителството. Може би споредъ нѣкои да е страшно това, което казвамъ. Но историята е пълна съ примѣри, показва ни какви обстоятелства налагатъ на народитъ неминуема борба за съществуване, за животъ, и показва лошитъ слѣдствия отъ такъва. Иначе и нашето население има причини, че компанията прави тъй, — ти е разбойническа.

За това, г-да, трѣба да обърнемъ сериозно вниманието на правителството. Молба, меки предложения, компанията не отбира. Трѣба нѣщо повече да направимъ, ето, както предлага г. Наумовъ. Трѣба да помолимъ Г. Главний Управителъ да пише направо на Н. П. В. да изложи отчаянното положение на страната ни поради железницата отъ нискитъ маневри на компанията, че никога честна компания не прави това: да качва тарифата на срѣдъ пътя за пренасяние на стокитъ. Това е, повтарямъ разбойничество. Да и' каже да се взематъ мърки, въ противенъ случай, да се напомни, че всичката отговорностъ тѣжи на компанията. За това моля Обл. Събрание да приеме това предложение на г. Наумова.

Колкото за другата частъ на предложението на г. Наумова, да се препорѣча на правителството изучаването и удобствата за линия до Бургасъ, или и да се търсатъ други срѣдства за съобщението е нужно, Дирекцията на Търговията да има всекога това предъ видъ, да търси като и нѣма други срѣдства за улеснение.

Директоръ Стамболскій: Г-да, казва се, че когато ставало наводнение отъ стоки компанията възкачвала тарифата за пренасянето стокитъ и това било разбойничество, наистина, ако би можало да се каже разбойничество. Но, тукъ има *Kaie de sharjъ* — поѣмни условия. Членъ 2-ий отъ конвенцията казва, че компанията може да намалява тарифата, не когато иска да я въскачи единъ месецъ напредъ, трѣба да обяви писмени обявления по мѣста, по станциитъ, и тая тарифа трѣба да стои 3 месеца, не повече. Ако сега компанията не постигнала тъй, но и до сега поне не е станало никакво оплакване, че компанията по тоя начинъ въздигнала тарифитъ, на основание на тоя членъ, правителството щеше да направи нужното. Точно повече, че такъви постижки на компанията не е позволена отъ конвенцията. Не говоря за защита на компанията, не искамъ да кажа, че тя не ще да е толкова злосторна, не струва да се казва, че е разбойница, когато правата ѝ сж признати отъ международенъ актъ, отъ Берлинския Трактатъ. Ние въ Источна Румелия принудени сме да я припознаемъ за честна. Това ни налага и Органически Уставъ.

Матакисевъ: Нещастие е за насъ, Г-да, че приличаме на едно малко дѣте паднало въ рѣцѣтъ на якъ човѣкъ, който го мѣчи насамъ на татъкъ и дѣтето, било отъ инатъ било само за съхранение, върти се, но въ рѣцѣтъ, въ силни рѣце. Въ всички работи и ние сме така: моли се народътъ, молимъ се ние, високо викаме, говоримъ нападателно и, въ конце концовъ, излиза «празна. Мара тъпанъ била». Това казано е слѣдствие отъ всичко, което се каза тукъ. Не било толкова лошо, но азъ мисля, че е по-лошо, по какво има да правимъ? Г-нъ Калчовъ нарече тая компания съ едно име, което дѣйствиелно да се каже не било би хубаво, и Г-нъ Дир. стана да я защити до една степенъ. Но Г. Дир. ако потърси доказателства ще намѣри истината. Който е чело въстаницитъ

на последне върху самоубийството на Винхена, Шефът на Баронъ Хирша ще се убъди въ думитъ на Г-на Балчева. Тая компания освѣнъ дѣто не е патриотична (смѣхъ) пардонъ, не само не се грижи за подобрене на страната, но не се грижи и за себе си, не само че оставя интереситъ на населението, но оставя и своитъ интереси тѣй. Защото всичкитъ ѝ чиновници работятъ съ помощъ на «башъ пармакъ» що се казва, нѣматъ никаква честностъ. Тукъ се каза за кайе де шаржъ, — това всичко е праздно.

Незная да ли е истина това, което каза г. Директоръ, че не е истина казаното отъ Г. Калчовъ. Но то е тѣй, и зная, че въ пролѣтно врѣме, въпрѣки казването отъ Г-нъ Директоръ, че има тарифа зиме и лѣте, въпреки това кога Марица е голѣма и дървенъ материалъ може да се преноси съ салове, тогава компанията конкурира и намнява тарифата, щомъ обаче спадне водата на Марица и неможе да вървятъ салове, тя въскоча тарифата. Съ това прави хората да загубватъ, че се измамватъ съ тарифата за пренасянето. Ако питате търговцитъ, тѣ разбиратъ, ако бѣдното население не разбира толкова, но търговцитъ разбиратъ хубаво, ще ти кажатъ че наистина търговцитъ всички работятъ за компанията.

Че е тѣй, самъ г-нъ Директора признава, като каза, че само за правителствени работи компанията прави отстъпки, защото тѣй е навикътъ ней: които иматъ сила обича да имъ прави комплементи, за да има тя повече сила къмъ масата—множеството, което плаща изъ джоба. Слѣдъ всичко това, не съмъ противъ предложението на г. Наумова, нъ по първата точка и да настоямъ нѣма надѣжда. Колкото за втората точка да задължимъ правителството енергически да се залови съ проектиранieto на нова линия. Инакъ всѣ още ще бѣдемъ като онова малко дѣте въ рѣцѣтъ на ягкъ човѣкъ.

Дръ Хакановъ: И тая сесия, благодарение на предложението или интерпелацията на г. Наумова, пакъ дойдохме да се расправяме за компанията на Источнитъ желѣзници. И тая сесия, казвамъ,—защото и въ прѣдишнитъ това ставаше а може-би и въ бѣдѣшитъ,—Г-нъ Наумовъ ни расправи дълго широко какво зло произлиза отъ настроенята, отъ дѣйствуванята на компанията за нашата индустрия изобщо и за нашитъ храни. Предъ видъ на всичко това, намъ предстои да се питаме: съ какво срѣдство можемъ да избѣгнемъ злото? Г. Наумовъ предлага да се настоя предъ компанията, най-убѣдително, да намали тарифата. То е много хубаво, но, чини ми се, справедливо каза и другарѣтъ ми г-нъ Матакиевъ—че неможе да има никакви слѣдствия. Компанията, г-да, е устроила желѣзници за своитъ интереси и Компанията никой пѣтъ не ще направи отстъпки въ наша полза. За това да ли е право да я наричаме разбойници или не? Нѣмаме право, защото тукъ е въпросъ на интереса. На компанията изнася висока тарифа, правителството може само да моли. Компанията си има максимумътъ на тарифата, и тя неможе да иска повече, но тя го има вече. Значи какво да викаме, какво и да крѣскаме нашиятъ гласъ е все слабъ, а компанията се усилюва все отъ день на день.

Само това ли е, г-да, което компанията си позволява да прави? Не. Тя даже прави всячески мѣжнотии, даже взема на хората мѣстата дѣто минува желѣзницата. Слѣдователно не е възможно да направимъ нѣщо въ нашъ интересъ, додѣто тя има своитъ. Всичката истина е, че тя ще глѣда своитъ интереси, а ние нашитъ. Г. Директора казва, че компанията направила измѣнение въ тарифата по Търново—Ямболската линия, а това било, че искала да принуди посѣтителитъ да пренасятъ по тая линия стоки. Значи утрѣ ако се направи до Бургасъ линия, както каза г. Наумовъ, тогава ще направимъ компанията да си опропасти своята линия. Въ изучаванieto на въпроса, обаче нетрѣба да огра-

ничаваме правителството съ такава само препоръка, но да привлечемъ вниманието му по-сериозно, като му благодаримъ за дѣйствианието, което имало до сега, че както каза г-нъ Директоръ съ молба до сега все не е свършено нѣщо. Ний трѣба да насърдимъ правителството да изучава срѣдствата, които би дали възможность за приготвване на нашитѣ пж-тища. Съ Марица неможе нищо да се приготви. Мѣрките които предлага г-нъ Наумовъ сж добри, но трѣба да се поизмѣнятъ. Като глѣдаме компанията владае въ препятствие на нашата търговия, да се диратъ срѣдства за съобщение съобразни съ нашитѣ интереси, да търсимъ възможность за експортация или импартация. Кога се изучи добръ въпросътъ правителството тогава да представи единъ проектъ. До тогава да се направятъ постѣпки предъ компанията, да се каже че трѣба да разрѣшимъ нѣщо по съсѣдски начинъ. За това моля г-нъ Наумова така да измѣни предложението си. Правителството да направи всички усилия, които да благорасположатъ компанията да признае тя, че ако направи отсѣпки ще има повече интересъ.

Колкото да вземемъ да я укоряваме не е умѣстно, защото тя, разбира се, ще приспособява максимумътъ всеки пжтъ; и това ѣе интересътъ. И ние да бѣхмѣ на нейно мѣсто и ние щѣхмѣ да правимъ тѣй. Самъ г-нъ Калчовъ да бѣше акционеринъ въ компанията и той щеше да прави тѣй. Всеки който не прави това, ще каже, че незнае да пази своитѣ интереси. За това азъ моля г-на Наумова да направи съ такава поправка предложението си.

С. С. Бобчевъ: Г-да! Отъ обясненията, които Г. Наумовъ даде върху запитването, както и отъ обясненията дадени намъ отъ официалната трибуна, за голѣма жалость, констатирамъ два факта: първий фактъ е недобросѣвѣстността на компанията на Источно-Румелийскитѣ желѣзници, недобросѣвѣстность, противъ която, както се разбира, има твърдѣ малко срѣдства за нападения, за сражения.

Вторий фактъ е безпомощността на нашето правителство за поражение на тая недобросѣвѣстность. Г-нъ Наумовъ разви толко хубаво своето запитване, щото малко има да се каже за допълнение. Наистина, много работи може да се кажатъ, както за оплакванията противъ недобросѣвѣстността на компанията, тѣй сжщо и за нѣкои срѣдства, които можатъ да се взематъ отъ правителството, за да се избегне, по крайней мѣрѣ, това страшно лошо слѣдствие, което напада интереситѣ и правата на населението.

Твърдѣ много, Г-да, сж оплакванията противъ управлението на Источно-Румелийскитѣ желѣзници. Помните преди 2 години стана една не твърдѣ малка катастрофа на Добричка-та рѣка при Каяджикъ. Въ тая катастрофа пострадаха много и разни интереси. Имаше имоти опропадени, осакатени хора, както и други вещи и загуби на хора, за които, въ друго мѣсто, човѣкъ би намѣрилъ едно удовлетворение въ замѣна на ущърбътъ нанесенъ на разнитѣ интереси. За голѣмо нещастие обаче тукъ какво стана? Може би да ся знае твърдѣ добръ, но пакъ да повтора. Отвориха се искове прѣдъ сѣдилищата, почнаха се криминални преслѣдвания. Лицата, които бѣха увредени, направиха искъ. Двѣ години минаха, I-да, и нѣма никакъвъ резултатъ отъ всичко това. Защо? За туй, че за голѣмо нещастие нѣмаме никакъвъ положителенъ законъ или норма, която да опредѣлява какъ да се наказватъ виновнитѣ, когато се нарушатъ правата и интереситѣ на частни лица. Отъ обясненията отъ официалната трибуна—чувамъ да се казва тукъ близо до мене, че тия нарушения можатъ да ставатъ тѣй както и други. Но, имамъ честь да отговора на тия Г-да, че при конкретни случаи можатъ да се отворатъ пакъ искове, като дѣйствително има голѣми оплаквания. Отъ друга страна недобросѣвѣстността и безпомощно-

стъта могат да се премахнатъ. — Чухме обяснения отъ официалната трибуна, че правителството се старало да се промѣни високата тарифа.

Право да кажа, че мъркитѣ, които е зело правителството, сж твърдѣ добри и че никои по-добри мърки неможатъ да се зематъ.

Ржцѣтъ на нашето правителство толкова сж били развърнати и толкова е направило. Едно нѣщо, което трѣба да се каже тукъ, е, че трѣба да се зематъ мърки законодателни, които да даватъ поне право на частни лица, интереситъ на които пострадатъ, да намиратъ удовлетворение. Запитванието на г-нъ Нумова азъ разбирамъ така. Той направи собствено запитване, а — едно питаніе. Не иска да осжди правителството — до колкото разбирамъ, — а само да му даде поддръжка, основа, върху която правителството да може по-енергически, по-настоятелно да иска отъ компанията на желѣзницитѣ това, което е необходимо за да се предупредатъ нарушеніята на частнитѣ интереси. Само едно има, което дѣйствително е важно, то е втората частъ на предложението, но по-наклоненъ съмъ да удобра и поддрѣпа тая частъ, ако стане съ поправката на г. Дръ Хаканова.

Т. Кесяковъ: Отъ предговорившитѣ г-да нѣма кой да противорѣчи и нѣма що да се опровергава. Това сж истини.

Но отъ всичко това предлагатъ се срѣдства, които не сж приложими. Конвенцията на правителството е неизмѣнима и компанията на желѣзницитѣ прави каквото ще. Срѣдствата, които ние имаме, неможатъ да направятъ нищо. Слѣдователно при всички нужди, не сме въ възможность да правимъ конкуренция, да направимъ съ което да свалимъ нѣщо отъ себе си. Нѣ едно нѣщо има обаче, преди да се съгласа или да поддрѣжа едно предложение, за което желая да ми се каже отъ официалната трибуна. До колкото зная компанията на желѣзницата има право за експлоатация съ желѣзния пѣтъ до Сарам-бей. За жалость констатирамъ, че е станало нарушение на това, че тя експлоатира и до Бѣльово. Отъ Сарам-бей до Бѣльово направи желѣзница безъ да плати нѣщо и работи, експлоатира. Ако всичко това е истина, желая да ми се каже отъ официалната трибуна. Слѣдъ това можа да права заключение, относително до мъркитѣ, които трѣбва да се зематъ отъ правителството.

Дир. Стамболскій: Да удовлетвори Пловдивскій представител г-на Кесякова, имамъ честь да съобща на Събранието, че линията отъ Сарам-бей до Бѣльово е построена още преди войната. Тогава турското правителство направило съ това отстъпка на компанията да пренася само дървенъ материялъ, било за постройки и поправки по желѣзницитѣ, било за нейна експлоатация. Тая отстъпка турското правителство не може и сега да откаже. Защото има членъ въ конвенцията, който казва, че щомъ се извърши една частъ отъ желѣзницитѣ, компанията ще може да експлоатира.

Турското правителство направило само тая отстъпка: да се ползува компанията, както казахъ, съ превозване дървенъ материалъ и компанията като се облъга пакъ на спечеленитѣ вече права, тъй да кажа, отъ турски режимъ, тая година презъ Априлия, нечаяно виждамъ обявления залѣпени по станциитѣ на желѣзницата, съ които обявява, че утрѣ, други день, тя ще експлоатира линията отъ Сарам-бей до Бѣльово както и другитѣ линии т. е. да пренася пѣтници, стоки и пр.

Това експлоатиране щеше да се почне въ Понедѣльникъ — не помна кой день бѣше отъ Априлия. — Азъ се научихъ въ Сжбога и като нѣмаше време, безъ да попитамъ г. Главний Управителъ, отпразнихъ протестъ на компанията, че ако не спрѣ това експлоатиране, съ сила ще се спрѣ. Сжщо дадохъ телеграфическа заповѣдъ въ Пазар-

джикъ да поставятъ жандарми и да сиржатъ вагонитѣ, ако компанията изпълни намѣрението си.

За това послѣ обяхихъ и на Г. Главний Управителъ, който одобри моята постѣпка. Чакахме день, два да стане заявление, и то стана наистина; но послѣ слѣдъ нѣкои обяснения по това заявление дѣлото се свърши. Компанията склони да експлоатира тая часть на желѣзницата, както по-преди. Тѣй днесъ за днесъ, не я експлоатира, само пренася свои материали за правение и поправление, за своя експлоатация.

Ст. Къойбашиевъ: Доста Г-да говориха по запитването на Г. Наумова. Твърдѣ кратко искамъ да поговора за това. Нѣкой Г-да казаха, че не трѣба да искаваме това, което не е ползно. Всичкитѣ разговори, че които мѣрки ще направимъ за постѣпката на компанията, никакъ неможатъ да ни оправдаятъ, и не можемъ да направимъ нищо, предъ видъ на това, че има мѣждународни договори. Компанията ще играе съ насъ както си ще. Млади сме, излѣгани сме и ще ни лѣжатъ до тогава, до гдѣто не потърсимъ единъ изходенъ пѣтъ. Нѣкой Г-да показаха, че за добра часть имаме едно пристанище. Това пристанище, ако се направи пѣтъ, може да ни послужи въ всеко отношение, било за внасяние, било за изнасяние на стоки. Никой вѣрвамъ не може да отрече ползата отъ тоя проектъ, който трѣбаше да стане по инициативата на Дирекцията. Като се изучи проектъ ще има двойка полза. Първо ще изучимъ на какво основание ще можемъ да построимъ или да правимъ нѣщо. Отъ друга страна, друга полза: твърдѣ е вѣроятно, както и Г. Директоръ има честь да ни убѣди, че, даже съ построяването на тая линия за Бургасъ, не можемъ да заплашимъ компанията, но ако приемемъ проектътъ, и тя като види, че той е рекумандуванъ отъ представителството на правителството, не е чудно, че тя ще си смѣтни и направи смѣтката си, и идущата година когато разгледваме проектътъ, може тя да представи по-износни свѣдения. Слѣдователно ще има отъ двѣ страни полза. Желая прочее сега да се препорѣчи на правителството, но да не стане тѣй, а въ идущата година да представи проектъ. Същевременно като се изучава тая желѣзница да се не забравя и оставя назадъ, че трѣба и шосетата да сѣ направени. Да не излезе работа щото като глѣдаме съ едно да се ползваме съ друго да се лишаваме.

Консуловъ: Тѣй като отъ многото, което се говори по тарифата на желѣзницата за превози на мѣстнитѣ произведения, и върху поведението на компанията, сѣ уморени не само говоривши, но и слушавши, азъ оставамъ морала, като е излишно да се препорѣчва на тая компания и ще кажа малко нѣщо за подкрѣпление на предложението на Г-на Наумова и за неговото по това определение, спорѣдъ както азъ разбирамъ въпроса, като въ сѣщото време направа и едно възражение на Г-на Хаканова по сѣщия предметъ.

И първо ще забѣлѣжа, че това послѣднѣо предложение намѣсто да упростотвори въпросътъ и да ни покаже единъ по-прѣкъ пѣтъ за постигание желаемий резултатъ, той усложнява и прави по-мѣчна работата.

И дѣйствително за да се изучатъ, спорѣдъ препорѣжката на Г-на Хаканова, всичкитѣ срѣдства за изнасяние нашитѣ произведения, трѣбвало би да имаме на разположение и повече време и по-голѣми срѣдства, отъ колкото за да се изучи една линия за желѣзница Ямболъ—Бургасъ. Като имамъ прочее предъ видъ това, още, че за да се даде единъ по-сериозенъ характеръ на нашето намѣрение за подобряване условията за изнасяние на мѣстнитѣ произведения, трѣба не само срѣдствата за това да сѣ опредѣлени, нѣ и да се зематъ нѣкои положителни мѣрки, подкрѣпявамъ предложението на Г-на Наумова за изучаванieto проекта за строенieto на казаната желѣзница, и прилагамъ, че трѣба да се гла-

сува и нуждий за това кредитъ, който впрочемъ не ще бѣде такъвъ, щото да тѣжи на нашиятъ бюджетъ.

Като имаме предъ видъ поведението на компанията по въпроса за желѣзницитѣ въ България и други дани, които не е тукъ мѣстото да се расправятъ, азъ мисля че тя не ще се покаже толкозь упорита за намаляването тарифата на превоза, защото отъ друга страна и движението, което ще се съживи, ще покрие това намаляване. Нъ за да не би слѣдъ малко време да имаме пакъ причина да се оплакваме отъ тѣжки тарифи, азъ смѣя да препорѣча на почит. правителство и споразумѣнието, което ще стане съ компанията по тарифата да бѣде за нѣколко отъ напредъ опредѣлено време. Такова привременно споразумѣние не е отъ естество да наруши правата опредѣлени въ конвенцията на компанията, щото и такъвъ страхъ не еществува за да се откаже отъ всяко споразумѣние.

Ако се сполучи такова споразумѣние, това пакъ не прави излишно и изучаването на линията Ямболъ — Бургасъ. Това изучаване освѣтъ че ще направи компанията малко по наклонна за отстъпки, нъ все пакъ ще ни послужи, защото за много причини рано или късно тази линия трѣба да се строи.

Колкото за редакцията за предложението на Г-на Наумова, било то направено изцѣло, било раздѣлено на двѣ предложения, спорѣдъ мене е всъ ещщото, въ измѣнението на редакцията не само компанията, нъ и себе си неможеме да измамиме.

К. Калчевъ: Отъ самитѣ думи на Г-на Директора, отъ неговитѣ утвърждения, се вижда, че компанията, при всичко че имала вагони не ги давала да се пълнатъ, като чакала времето когато е по скъпа тарифата. Е, както щете, но това е недобросъзвѣстность, повтарамъ, разбойничество. И Г. Кесяковъ, което искаше да каже, е че споредъ акта между Портата и компанията всички превзети земи, дѣто минава линията, трѣба компанията да обезщети. Има много искове повдигнати, но тя никого не е обезщетила. Първа длъжностъ на правителството е да защити имота и честта на населението. Ако имало право правителството да предписва щото жандарми да спрѣтъ ходѣтъ на желѣзницата до Бѣлово, по ещщото това право, то всѣкога има на расположението си власть да изиска обезщетение и на имотитѣ на хората, защото тия хора по право на собственность, която е неприкосновена, иматъ право да експлоатиратъ земитѣ си.

Менъ ми още повече очудватъ утвържденията на Д-ра Хаканова, още повече ми поразиха. Азъ не вървахъ да има тукъ представителъ, който да казва, че компанията всичко добро върши. Защото не само тукъ, увѣрявамъ ви, нъ дѣто да срѣщнете Българинъ въ Румелия, нѣма да ви кажа, че компанията добросъзвѣстно отива. Д-ръ Хакановъ самъ си противорѣчи като казва, че наистина компанията е отнела нивитѣ и къщата на частни лица. Значи той признава, че компанията е небрѣжаа къмъ частнитѣ интереси. Много справедливо г. Бобчевъ напомни нещастний случай при Калджикъ. Да не се даде обезщетение за повредитѣ на разни интереси, туй неможе да стане на основание на никой трактатъ. Ще кажете че нѣма законъ, то е истина, но пакъ това обстоятелство никакъ неулесчава компанията да се нарече безсъзвѣтна, разбойница.

Колкото за какви мѣрки да се взематъ, много справедливо забѣлжиха нѣкои, че трѣба да искажемъ какво мислимъ, какво тѣжи на населението, че по-нататѣкъ остава на правителството да мисли.

Директ. Д-ръ Стамболскій: Ще отговора на г-на Кесякова, че не сж само мѣстата, които е занела компанията мѣжду Саранъ-бей и Бѣлево и които не е платила.

Има много дуги мѣста, може да се каже даже $\frac{2}{3}$ отъ всичкитѣ, гдѣто минава линиията, както и на станциитѣ и всички не сѣ обезщетени. Разбира се една часть обезщетение се паднаше на правителството, но то исплати я. Въ началото имаше строителна компания, дружество, за тая линия и ней подпаднаше дългътъ, нѣ послѣ, като конвенцията премина на името на Баронъ Хирша, той казва сега, че всичкитѣ обезщетения щѣло да плаща правителството. По всичкитѣ линии, г-да, много притежатели сѣ лишени отъ земитѣ и тѣ не сѣ получили обезщетение. Ето минаха 8—10 години. Тѣ постоянно настояватъ да искатъ или обезщетение или да имъ се повърнатъ земитѣ. Нашето правителство не веднажъ направи постѣпка предъ отом. правителство да се уравни тоя въпросъ, който постоянно се намира предъ очитѣ на правителството и често го занимава. Оная година Дирекцията направи спиекъ на земитѣ на всичкитѣ притежатели, земаха се документитѣ имъ и ги занесохъ като отидохъ въ Цариградъ съ цѣль да искамъ това възнаграждение. Азъ представихъ работата предъ отом. правителство, нѣ ми се отговори, че просителитѣ нѣматъ това право да искатъ обезщетение, защото по това врѣме тѣ подаривали своитѣ мѣста, като смѣтали че съ построяването на линиията тѣ ще се ползватъ, ще се развие търговията и състоянието имъ ще се подобри. Но като представихъ, че има просители, които подигатъ процеси, и които сѣ повдигнали още презъ турско врѣме и днесъ още постоенствуватъ, тогава доде да удовлетвори нашето заявление, но въпросътъ пакъ остана тѣй. Остана за други благоприятни обстоятелства, но днесъ за днесъ е още висящъ.

Т. Кесяковъ: Както и отдеви казахъ и пакъ ще повтора, че не трѣба да се занимаваме съ други срѣдства освѣнъ съ такива, които сѣ въ сила да принудатъ компанията. Съзирамы нѣкакъ единъ добъръ фактъ отъ отговора на Г. Директора. Г. Директоръ, каза че по право, или отстѣпка, нѣкакъ компанията мѣлчешкомъ, безъ да се казва въ конвенцията за линиията Цариградъ — Бѣлево, нѣ Цариградъ Саранъ-бей, присвоила си право и на оная часть отъ Саранъ-бей до Бѣлево. Точно повече това ся потвърждава отъ Г. Директора, като казва, че видѣлъ едно циркулярно, съ което компанията искала да земе експлоатацията до тая часть. И като нашето правителство напомни, че това е несправедливо, тя нѣмала какво да възрази. Ще каже ако компанията имаше право по конвенцията, нѣма да се склони на нашитѣ думи, а просто щѣше да си иска нагубитѣ. Нѣ веднажъ спрена тя и като замѣлчвава значи, че тя има конвенцията си до Саранъ-бей. Земитѣ, за които е дума, не сѣ платени, но влизатъ въ оная задължения на Огоманск. правителство, а до Саранъ-бей и Бѣлево е отдѣлна часть и ако направи компанията да се ползува исклучително съ право, неможе освѣнъ и правителството да се съгласи съ нея, друго-лче, немога да разумѣя. И ако тая часть е подпадала въ конвенцията не е било възможно компанията да отстѣпи на правителството. Отъ друга страна знаемъ добръ, както и всички вѣрвамъ, които се чели по вѣстницитѣ, че задълженията на турск. правителство предъ конвенцията *à l'empire* сѣ задължения отъ Саранъ-бей до Вакарель; слѣдователно тая нова желѣзница ще бѣде Саранъ-бей—Вакарель, която турското правителство ще продължи и гдѣто ще каже това пречи на подпаданието въ първата конвенция. Въ заключение, Г-да, ще кажа азъ гледамъ съ благодарение, че правителството може да постави сиѣнки за експлоатацията на това парче, въ случай че компанията не се склони по добъръ пачинъ. И правителството е въ правото си да располага тая часть, да иска обезщетение на присвоенитѣ мѣста. Азъ ще гласувамъ, ще подкрепа първата часть отъ предложението на Г. Наумова, да се даде възможность на правителството да си наложи волята предъ компанията относително подкрепленieto интереситѣ на населението.

В. Нейчовъ: Само за допълнение на предложението на Г. Наумова, ще кажа, че трябва да се опредѣли срокъ за настояването на правителството за отстъпката.

Безъ това предложението има непълнота. Безъ това още 10 сесий може да се продължатъ и ние се ще имаме предъ очи тоя въпросъ. За това г. Наумовъ трябва да прече-
ме една поправка на предложението си, че правителството има срокъ да върши това 6
мѣсяци послѣ да представи дѣлото на Пост. Комитетъ. Само тогава това население, Г-да,
ще може да направи подвигъ по-достоенъ за мъжетъ и може да направи щото да разбие
локомотивътъ и да изгори даже станциитъ. Но трѣбва да има легаленъ поводъ, трѣбва
да знае, че компанията не приема да направи никаква отстъпка, а това ще стане като
се опредѣли шестъ мѣсяци срокъ въ предложението.

Д-ръ Хакановъ: (Гласове: исчерпано е) И азъ зная, че е изчерпанъ и ще моля г.
Наумова да прочете предложението и да се свърши. Но възползуванъ отъ случая, искамъ
да отговори на г. Калчова, който възрази, че не било тъй, както азъ казвамъ. Но да
говоримъ само всичко на време. И азъ може би нѣмамъ повече нежелателни чувства къмъ
компанията, които ми препише г. Калчовъ.

Я. Д. Матакиевъ: Въпросътъ бѣше само за желѣзницитъ и нейнитъ тарифи, но
послѣ се замѣси въпросътъ за строяването на линия и пр. Нѣ да оставимъ това, азъ
бѣхъ вѣнъ при разискването преди малко и ма намѣри единъ търговецъ, който ми ка-
за да земеръ едни свѣдѣния предъ видъ и въ предложението на г. Наумова да се на-
помни на г. Директора на Общитъ Сгради. Той ми каза, че компанията на пжтищата не
пушала тукъ търговцитъ да растоварватъ стокитъ на станцията, а растоварва стокитъ
при спиртливата фабрика, а това е за да неможатъ въ време да ги вдигатъ и да взима
шрафъ отъ търговцитъ. Това го казвамъ да научи г. Директорътъ, който казва, че ком-
панията не разбойничествувала.

К. Величковъ: (Оттеглямъ думата си.)

Дир. Д-ръ Стамболскій: Ще помоля г. Матакиева да ми покажъ вѣнъ тоя
търговецъ, защото азъ не знамъ такъво нѣщо.

Д. Наумовъ: Нѣма да отговоря касателно говорението *за* и *противъ* предложение-
то ми. Ще побързамъ да представя предложението и който иска да направи поправка.
(чете).

«Областното събрание като взема предъ видъ, че тарифитъ на компанията за желез-
нитъ пжтища въ Источна-Румелия, по експортацията на разнитъ храни, както и на ем-
портацията вещества, нужни за повдигане на домашната индустрия сж твърдѣ тъжки и
несносни за земледѣлието, търговията и индустрията въ областта, отъ които тарифи по-
минѣкътъ на населението става отъ день на день по-несносно, то препоръчва на почит. пра-
вителство да употреби всевъзможни усилия да убѣди компанията да намали тарифитъ до
такава степенъ, щото да се даде възможность да унапредва земелдѣлието, търговията и
индустрията.

Въ случай че компанията отказе на желаемитъ намаления по тарифитъ, то за да се
запази поминѣкътъ на населението отъ по-нататъшното пропадане препоръчва на пра-
вителството да употреби най-енергически мърки за изучаването на проектъ, условията и
удобствата за направата на желѣзна линия, отъ Бургасъ, Ямболъ, Сливенъ, Ст.-Загора,
Пловдивъ, частъ по-скоро».

Това като права, мисля, че компанията дѣйствително не е да не вземе въ уваже-
ние обстоятелствата, които препятствуватъ на търговията, които трѣба да се премахнатъ

за полза на населението. И за нейнъ интересъ ще е това, защото когато пропада населението, то и тя страда много. Не сж стѣнитѣ китайски, които правятъ силна държава; не е огромната войска да прави могуща държава; нѣ само благоденствието на населението и неговото добро развитие. Тукъ компанията искусственно може да царствува, до гдѣто населението не благоденствува. Но въ такъва страна, като нашата, компанията не може да се радва на благо бждѣще. Самото отчаяние подбужда населението да съсипе всѣка мѣрка, която затруднява неговий поминѣкъ, който отнима начинѣтъ на препитаванieto. Добръ каза Г. Консуловъ, че има обстоятелства, които правятъ компанията да бжде по-друга. Нѣ въ краенъ случай компанията колкото и да е силна, колкото и да има егоизмъ за себе си, пакъ може да оттегли конкуренцията, особено като въ нашата страна, гдѣто главний поминѣкъ е само земледѣлието.

Компанията не може освѣнъ да вземе въ внимание това. Има надѣжда да улuchшимъ, но, въ краенъ случай, има много срдѣства за оплакване не само предъ нашето или Турското Правителство, но даже и предъ другитѣ правителства, защото ние не можемъ да спимъ, не можемъ да мълчимъ, когато компанията ни скуби. До сега не сме умѣли, но за напредъ ще умѣемъ да вземемъ мѣрки, средства да въздигнемъ нашата индустрия, търговия за по-благо бждѣще. За това азъ моля и вторий периодъ на предложението да се проводи на правителството.

Н. Нейчовъ: Чухъ когато се чете предложението на г. Наумова, по увѣренъ съмъ, че ние нѣма да уплашимъ компанията. Всичко, което можемъ да направимъ, е молбата. Да оставимъ правителството да употреби всички всевъзможни усилия, да отклони компанията, но да я уплашимъ, не може. А въ това предложение има огрожения, които не даватъ приятно впечатление на ума на компанията. За това моля Г. Наумова да окастри малко предложението си, да окастри оная частъ, която е плашило на компанията. (Смѣхъ).

Д. Наумовъ: Ако Г. Нейчовъ иска да поправи предложението, нѣка каже каква поправка иска, но да отхвърля цѣлата втора частъ, не приемамъ.

В. Нейчовъ: Да стане предложението на двѣ части отдѣлно да гласуваме първата, а послѣ втората.

Д. Наумовъ: Моля Г-на председателя да тури на гласуване първата частъ на предложението ми.

Предсѣд.: Подкрепя ли ся първата частъ отъ предложението на Г. Наумова? (подкрепя се). Които сж за нея да станатъ прави (болшинство).

Д. Наумовъ: Предлагамъ да се гласува и втората частъ, или второто предложение, но въ слѣдующето измѣнение: «Областното представителство препорѣчва на почитаемото правителство изучаванieto за направата желѣзна линия отъ Бургасъ — Ямболъ — Сливенъ — Ст. Загора — Пловдивъ, която да подпомогне унапредването на земледѣлието, търговията и индустрията въ страната ни.»

В. Нейчовъ: Излиза пакъ сжщото. (Смѣхъ). Цѣлата е тукъ да не плашимъ компанията, която не се бои, но да я молимъ да ни отетжи и това, туй да стане независимо отъ първото предложение. Просто да се каже: да направи правителството изучаванieto пѣтищата въ Источна Румелия до пристанището на Черно море.

Д. Наумовъ: Добръ за изучаванieto, нѣ не е ли възможно да се каже: да изучи конструкцията на желѣзница презъ тия и презъ тия градове?

Д-ръ Хакановъ: *Противъ* и за се говори много. Правителството искаме да изучи, но по-добръ да изучава всички срдѣства за възможността да стане въ насъ нѣщо. Не

е възможно да предвидимъ още отъ сега ще ли бжде полза или не отъ втора линия. Поправка да се направи къмъ предложението на Г. Наумова не съ цѣлъ да заплашва компанията, но съ цѣлъ правителството да *дири* срѣдства, за да може единъ день да се постигне нѣщо. Ако постоиствува компанията какво ще направимъ? Да се турятъ гърди срѣщо нея не може, трѣба други срѣдства. За това моята поправка да се приеме, която е въ по-голямъ размѣръ, тъй да се приеме предложението на Г. Наумова. Въ противенъ случай компанията ако си слѣдва своето, правителството трѣба да издири срѣдства за направа другъ пътъ, чрезъ който да се развие търговията въ нашето население, защото иначе остава днесъ да се молимъ, а до година пакъ ще се молимъ.

Предсѣд.: Първото предложение се прие, сега ще гласуваме второто.

II. Димитровъ: Това предложение на Г. Наумова не може да се приеме, за да препоръчаме на правителството да изучи линия на желѣзница, защото иска материални срѣдства. То може да стане, ако иска събранието, но когато разискваме бюджетътъ, тогава да се предвиди една сума съ такова назначение. Ние сега препоръчаме на правителството една работа, а за кредитъ не мислимъ.

Конюловъ: Азъ щѣхъ да кажа същето, което и Г. Димитровъ, и съ това да възраза на Г. Хаканова, че ако препоръчимъ на правителството да изучава *всички срѣдства* за съобщения въ областта, тогава би трѣбало повече време и кредитъ. Такъва препоръка едва ли и ще стресне компанията, ако мислимъ съ това да я направимъ повече устъпчива. Азъ ще подкрепя предложението на Г. Наумова, но ще забѣлежа, че колкото за мнѣнието да бжде отдѣлно отъ другото, то се отnosi повече до редакцията му. На това не обръщамъ толкова внимание. Но за да може да се поглѣдне по-сериозно на такъва препоръка отъ насъ, отъ правителството и отъ възъ, — трѣба да бждемъ поопредѣлени. Менъ се чини, че не е съвсѣмъ невъзможно устройството на една желѣзница, ако не отъ Пловдивъ до Ямболъ, а то въ начало отъ Ямболъ до Бургасъ. Колкото за кредитъ по изучаването ще имаме предъ видъ когато гласуваме бюджетътъ да предвидимъ една сума. Като гласуваме кредитътъ, тогава работата взема по-голяма тежестъ. Друго нищо не може толко да дразни: ни проектъ, ни изучаване, което съ години може да се продължава.

Д. Наумовъ: Г. Димитровъ каза, че трѣба да се предвиди кредитъ преди всичко. За това трѣбало да направимъ такъва препоръка на правителството когато гласуваме бюджетътъ. Всички знаете, г-да, че такъвъ въпросъ, въпросъ важенъ, изисква дълго обсъждане, а да вземемъ да гласуваме за него когато и бюджетътъ, който вървамъ и сега ще остане както въ първѣтъ сесии да се гласува въ 24 часа, мисля това ще е незнание какво правимъ. За това азъ като предлагамъ това предложение, да се забѣлжи още и да се предвиди нужната сума въ бюджета.

К. Калчовъ: Азъ съмъ противъ гласуването на таквъо предложение, не толко за кредита колкото че съ него се предръшава въпросътъ за постройката на желѣзница, такъвъ въпросъ не е за приемане въ два часа. Сега е още начало на сесията, представителитѣ сега сѣ дошли. Има време още да се изучи въпросътъ по обширно. Азъ моля Събранието да не приема сега туй предложение; догдѣто не гласуваме бюджетътъ има време да се обсъди повече и тогава да видимъ трѣба ли, или не да гласуваме предложението, а колкото за кредитъ въ минута може да се гласува. Но сега да се гласува, значи да предръшаваме въпросътъ, че трѣба тамъ и тамъ да се построи желѣзница, и то въ $\frac{1}{4}$

часть, това не може. Азъ моля моятъ събрания да се помислятъ. Цѣльта за тарифата се постига съ първото предложение и то е достатъчно за сега.

В. Нейчовъ: Ако нѣма втората часть на предложението азъ ще го одобря, защото съ тая часть ще нарушимъ единъ рѣдъ: преди правителството да намѣри фондъ Обл. Събрание рѣшава да харчи. Събраниято негрѣба да харчи сумми, които още ги нѣма предвидени.

Д. Наумовъ: Удобрявамъ миѣнието на г. Калчова, че въпросътъ е важенъ. Но азъ желая, щото да се препоръчи на правителството това изучаване още тая година. Мисля ще направи честь на Събраниято да препоръчи това на правителството за необходимо. Най-послѣдното е случай като говоримъ за дѣйствиията на компанията да помислимъ нѣщо за своето самосъхранение, за което г. Калчовъ говори много улучливо. За това не ние предизвикваме да се занимае правителството съ тоя важенъ въпросъ, но самитъ обстоятелства ни повикватъ и ще ни повикватъ на това, додѣто не търгнемъ по единъ изходенъ пѣтъ.

Матакиевъ: Азъ предлагамъ това предложение на г. Наумова да се прати на комисията на Общ. Сгради и пр.

К. Калчовъ: До колкото помня Вътр. Правилникъ на Обл. Събрание предписва да се проваждатъ предложениа на комисии, когато тука не се разискватъ. Обаче това предложение ние го вече разисквахме, та неможе да се прати на комисията, както предлага г. Матакиевъ. Въпросътъ е важенъ, г-да, всички представители могатъ да размислятъ и трѣба да размислятъ за него. Предложение, когато се внася въ Събраниято, може да се проводи на комисия, тя да го разглѣда, да представи заключенията си по него, а тогава само Събраниято да разисква това предложение; както ние го разисквахме тука, противъ правилника е да го проводимъ на комисия.

Ив. Герджиковъ: Азъ незная каква е тая работа. Хемъ искаме да не се гласува предложението, че е въпросъ важенъ, хемъ ни се ще да гласуваме само за да падне. Плачимъ се отъ компанията, че разбойническувала, туряме предложение на разискване, но негрѣбало да се гласува, че било важно. Добрѣ, ако е важно, да го проводимъ на комисия. Но негрѣбало и това да стане. Трѣба да направимъ едно отъ двѣтъ. Ако признаемъ, че сме го разисквали достатъчно, да го гласуваме, ако ли не, да го проводимъ на комисията. Това е най-хубаво. Предложението на Г. Наумова неможе да предрѣшава презъ кои градове да мине линията. Но да се проводи на комисията на Обл. Сгради, тя да изучи въпросътъ добрѣ, да представи миѣнието си, и тогава ние да разискваме подробно.

Предсѣд.: Ако Обл. Събрание дава законодателенъ характеръ на предложението, тогава то трѣба да мине презъ канала, прѣзъ който минаватъ всичкитъ законо-проекти.

Дръ Хакановъ: Азъ мисля, че чл. 49 на Вътрѣш. Правилникъ дава право да се проводи предложението на комисията, и предметното предложение неможе да се гласува, освѣнъ като му дадемъ законодателенъ характеръ.

Споредъ тоя членъ даже една алинея, една часть да се гласува тукъ, пакъ може другата часть да се проводи на комисия. Тукъ бѣше внесено предложение отъ Г. Наумова, първата часть на което приехме. Виждаме, че втората му часть е важна, и нѣмаме време или възможность сега да я рѣшимъ. Тогава най-хубавото е да се приеме предложението на Г. Матакиевъ, да се проводи на комисията по Дирекц. на Общ. Сгради. Тя да изучи въпросътъ и тогава Събраниято да се произнесе. Това е съгласно съ Вътр. Правилникъ.

Предсѣд. : Подкрепя ли се предложението на Г. Матакиева? (Подкрепя се) Който приема въ второто предложение на Г. Наумова да се испроводи на комисията по Общ. Сгради, Търговията и пр., да станатъ прави. (Приема се).

Пристапваме къмъ третия въпросъ на дневния редъ, именно прочитанieto рапорти на комисиятъ.

Има ли нѣкои рапорти готови?

Доклад. Матеевъ : (чете отъ трибуната)

Господа Представители,

Бюджетарната комисия има честь да Ви представи законопроектътъ за *налогътъ на Номаднитѣ Племена*, който тя е разисквала и приела съ прибавянieto въ чл. 2, и 3 на думитѣ въ *преминувания*, така щото послѣднитѣ части на тия членове ще се четатъ 1-во «право за паша въ *преминуване* и производство» и 2-ро правото за паша въ *преминуване* и производство.

Предсѣд. : Съ това дневний редъ се исчерпва. За дневенъ редъ на идущето заседание ще имаме :

1) Докладътъ на комисията за отговора на словото на Г. Глав. Управитель.

2) Разискване на законопроектитѣ за налога на *номаднитѣ племена* и *чалтишкитѣ земи*.

3) Прочитане на рапорти отъ комисиятъ.

Ще стане провѣрка.

Секр. Руселиевъ : (чете списъкътъ)

Предсѣд. : Отсутствуватъ съ отпущкъ : Бракаловъ, Д-ръ Стояновичъ, Христовъ ; безъ отпущкъ : М. Григорий, Фр. Райнолди, Пв. Салабашовъ.

(Звъни) Засѣданието се затваря.

(край 3 $\frac{1}{2}$ часа.)

Предсѣдатель: *Д-ръ Странски.*

Подпредсѣдатели { *Ив. Х. Петровъ.*

Секретари { *Д-ръ Данчевъ.*
 Я. Руселиевъ.

Стенографъ: *Ив. А. Шандаровъ.*